

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างจุดมุ่งหมายของการสอนภาษาไทยในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กับพฤติกรรมการสอนของครู มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการสอนตามจุดมุ่งหมายของการสอนภาษาไทยตามแนวหลักสูตรประถมศึกษา 2521 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างจุดมุ่งหมายของการสอนภาษาไทยในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กับพฤติกรรมการสอนของครู มีสมมติฐานในการวิจัยว่าจุดมุ่งหมายของการสอนภาษาไทยในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสอนของครู การวิจัยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างประชากรซึ่งเป็นครูผู้สอนภาษาไทยในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนผู้นำการโซ่หลักสูตรประถมศึกษา 2521 สังกัดกรุงเทพมหานคร สุ่มโดยวิธีจับฉลาก จำนวน 6 โรงเรียน ศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูในโรงเรียนเหล่านี้ จำนวน 18 คน

ผลการวิจัยสรุปได้ว่าแบบสังเกตพฤติกรรมการสอนประกอบด้วยรายการพฤติกรรมการสอนของครูรวมทั้งสิ้น 83 ข้อ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มพฤติกรรมการสอนคือ

กลุ่มที่ 1 ให้มีการฝึกทักษะแก่ผู้เรียนทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

กลุ่มที่ 2 ให้ผู้เรียนเป็นผู้รู้จักคิด มีเหตุผลและรักการอ่าน

กลุ่มที่ 3 ให้ผู้เรียนเรียนด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลินรวมทั้งให้รู้จักการแสดงออกทางอาการปฏิกิริยาและการวางท่าทางที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม

ค่าความเที่ยงเฉลี่ยของการสังเกตพฤติกรรมการสอนแต่ละรายการกลุ่มพฤติกรรมเรียงตามลำดับคือ 0.823, 0.842 และ 0.841

การวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของครูเป็นรายชื่อในพฤติกรรมการสอนกลุ่มที่ 1 พบว่า ครูส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการสอนในด้านที่เกี่ยวกับทักษะการอ่านและการเขียนมากกว่าด้านการฟังและการพูด

ในพฤติกรรมการสอนกลุ่มที่ 2 พบว่า ครูส่วนใหญ่แสดงออกในค่านพฤติกรรมการสอนที่เกี่ยวกับการกระตุ้นให้นักเรียนพูด คอย แสดงความคิดเห็นและอธิบายปัญหาหรือตอบคำถามที่ครูถามมากกว่าพฤติกรรมค่านอื่น ๆ

ในพฤติกรรมการสอนกลุ่มที่ 3 พบว่า ครูส่วนใหญ่มีพฤติกรรมแสดงออกในค่านการกระตุ้นความสนใจของนักเรียน รวมถึงกิจกรรมและให้นักเรียนเล่นเกมเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินมากกว่าพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการแสดงออกทางอาภักปกริยาและการวางท่าทางในการฝึกทักษะต่าง ๆ

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจุดมุ่งหมายของการสอนภาษาไทยในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กับพฤติกรรมการสอนของครู เมื่อเปรียบเทียบกับ เกณฑ์ความคาดหวังของผู้ทรงคุณวุฒิในระดับร้อยละ 65 พบว่า พฤติกรรมการสอนของครูในกลุ่มที่ 1 สัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายของการสอนภาษาไทย ตามหลักสูตรและพฤติกรรมการสอนของครูในกลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 3 ไม่สัมพันธ์กับจุดมุ่งหมาย

เมื่อถือ เกณฑ์ความคาดหวังของผู้ทรงคุณวุฒิในระดับร้อยละ 80 พบว่า พฤติกรรมการสอนของครูจากการสังเกต ไม่สัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายของการสอนภาษาไทยในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในทุกกลุ่มพฤติกรรมการสอน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละพฤติกรรมการสอนของครูที่เป็นตัวอย่างประชากร เทียบกับลำดับความสำคัญการปฏิบัติมากน้อย เพียงใดในแต่ละรายขอพฤติกรรมการสอนตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า

เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนกลุ่มที่ 1 ให้มีการฝึกทักษะแก่ผู้เรียนทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนนั้น พฤติกรรมการสอนที่ครูปฏิบัติมากคิดเป็นร้อยละ 80

ขึ้นไปตรงกับความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิว่าควรปฏิบัติมากคือ การให้นักเรียนพูดออกเสียง
ซ้ำเป็นการทบทวนใหญ่ถูกต้อง การให้นักเรียนฝึกการออกเสียงคำตามบทเรียน การใช้ภาพ
อุปกรณ์ บัตรคำช่วยในการฝึกออกเสียง สะกดคำ การให้นักเรียนฝึกอ่านแบบแจกลูก
สะกดคำ การให้นักเรียนอ่านบทเรียน ชำนาญ ข้อความ ฯลฯ ที่กำหนดให้ การชี้แจงให้แก่
ใช้คำ ข้อความที่เขียนผิดเป็นรายบุคคลและการให้เล่นเกมหรือกิจกรรมเพื่อฝึกทักษะการ
ใช้ภาษาของนักเรียน ซึ่งส่วนมากจะเป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้เล่นแข่งขันกันหาคำมา
เขียนหรือเขียนสะกดคำบนกระดานคำ จับคู่บัตรคำกับภาพ หาคำให้ตรงมาตราแม่ตัวสะกด

พฤติกรรมการสอนที่ครูปฏิบัติมากแต่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าควรปฏิบัติปานกลางและ
น้อยตามลำดับคือ การให้นักเรียนอ่านคำ, ข้อความพร้อมกันเป็นกลุ่มพร้อมทั้งสังเกตการ
อ่านออกเสียงและแก้ไขทันทีเมื่อนักเรียนอ่านผิด และการอธิบายเรื่อง บอกความหมาย
คำ, ศัพท์ตามบทเรียน ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่า เป็นพฤติกรรมการสอนของครูในแนวหลักสูตร
เก่าและผู้ทรงคุณวุฒิบางท่านที่มีประสบการณ์ในการสอนให้ความเห็นว่ายังมีความจำเป็นอยู่
และ เป็นพฤติกรรมการสอนที่ครูส่วนมากยังปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอแม้จะไม่เข้ากับแนววิธีการ
สอนตามแนวหลักสูตรใหม่ และจากการวิจัยของกองการประถมศึกษา กรมสามัญศึกษา
เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครูประถมศึกษาตอนต้น ได้ข้อมูลตรงกับการวิจัยของผู้วิจัย
โดยพบว่า ครูใช้เวลาส่วนใหญ่ในการพูดอธิบายให้นักเรียนฟัง ทั้งที่มีอุปกรณ์ประกอบการ
อธิบายและไม่มีอุปกรณ์การตอบคำถามของนักเรียน และครูใช้เวลาประมาณร้อยละ 7.5
ของเวลาดำเนินงานในการอ่านนำนักเรียนและอ่านพร้อมกันนักเรียน¹

เกี่ยวกับการพัฒนาและฝึกทักษะด้านการฟังและการพูดนั้นครูปฏิบัติกันน้อยมากมี
เพียงพฤติกรรมเดียวที่ครูปฏิบัติมากคือ การให้นักเรียนฟังนิทาน เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ครู
เป็นผู้เล่า ซึ่งตรงกับความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิว่าควรปฏิบัติมาก

¹ กระทรวงศึกษาธิการ กรมสามัญศึกษา กองการประถมศึกษา, พฤติกรรมและ
เวลาในการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษา (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พระตำหนัก,
2522), หน้า 55.

พฤติกรรมการสอนที่ครูส่วนใหญ่ปฏิบัตินั้น จะเห็นได้ว่าครูมุ่งเน้นงานการสอนอ่านและเขียนเป็นสำคัญ และการสอนอ่านนั้นครูมักให้นักเรียนอ่านออกเสียงด้วยวิธีต่างๆ มากกว่าการให้นักเรียนฝึกการอ่านในใจและถามเพื่อให้หัดจับใจความ

พฤติกรรมการสอนที่ครูร้อยละ 50 หรือต่ำกว่า ที่เป็นตัวอย่างประชากรปฏิบัติ เป็นพฤติกรรมการสอนที่ครูปฏิบัติน้อยและผู้ที่ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าควรปฏิบัติมากคือ การให้นักเรียนบอกคำตอบที่ถูกที่ละคน การให้นักเรียนฟังซ้ำอีกครั้ง เมื่อพูดหรือตอบผิด การแก่นักเรียนที่พูดผิดเป็นรายบุคคล การให้นักเรียนผลัดกันออกมาเจ้านิทาน, เหตุการณ์ ฯลฯ ให้เพื่อนฟัง การที่ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเรื่องที่ได้ฟังและช่วยกันเรียบเรียงประเด็นสำคัญ เขียนบนกระดานดำ การสร้างสถานการณ์หรือให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติเพื่อฝึกการใช้คำพูดในโอกาสต่าง ๆ การแนะนำแก้ไขการใช้คำพูดที่ถูกต้องตามกาลและโอกาส การอบรมตักเตือนทันทีเมื่อนักเรียนใช้คำพูดไม่เหมาะสมและการให้นักเรียนอ่านข้อความที่ครูกำหนดให้ในใจ

ส่วนพฤติกรรมการสอนที่ครูปฏิบัติน้อยตรงกับความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิว่าควรปฏิบัติปานกลางและน้อยคือ การให้นักเรียนฟังเสียงต่างๆ เสียงสระ พยัญชนะ คำและการถามเนื้อเรื่องหรือตั้งคำถามให้นักเรียนตอบลงสมุด

ข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านการฝึกทักษะภาษาไทยแก่นักเรียนตามแนวการจัดการเรียนการสอนเพื่อใ้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแสดงให้เห็นว่าครูส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อการสอนอ่านและเขียนมากกว่าการสอนเพื่อฝึกทักษะการฟังและการพูดให้นักเรียน ครูยังให้ความสำคัญน้อยต่อการส่งเสริมนักเรียนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในระหว่างการเรียนรู้การสอน จึงไม่สนองต่อจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ เน้นความสำคัญของการสอนเพื่อพัฒนาและฝึกทักษะทั้ง 4 ด้านไปพร้อม ๆ กัน

เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนในกลุ่มที่ 2 การสอนเพื่อใ้ผู้เรียนเป็นผู้รู้จักคิด มีเหตุผลและรักการอ่านนั้น พฤติกรรมการสอนที่ครูปฏิบัติมากที่สุดเป็นร้อยละ 80 ขึ้นไป ตรงกับความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิว่าควรปฏิบัติมากคือ การกระตุ้นให้นักเรียนอธิบายปัญหา

ตามความเข้าใจของนักเรียน การรับฟังหรือยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน การเล่า-
นิทาน เหตุการณ์หรือเสนอปัญหาให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและการให้นักเรียนแสดง
ความคิดเห็นอย่างอิสระ ซึ่งเป็นพฤติกรรมการสอนที่สนองต่อจุดมุ่งหมายของการสอน
ตามแนวหลักสูตรที่ต่องานให้นักเรียนกล้าพูดกล้าชี้แจงแสดง เหตุผลและกล้าแสดงความคิด
ให้เห็น

พฤติกรรมการสอนที่สัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ข้ออื่นซึ่งครูปฏิบัติน้อย แต่
ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าครูควรปฏิบัติมากคือ การเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย การ
จัดให้มีมุมหนังสือ มุมความรู้ เพื่อเร้าความสนใจในการอ่าน การให้นักเรียนใช้เวลาว่าง
อ่านหนังสือโดยอิสระ การกำหนดค่า ข้อความให้นักเรียนเติม แต่งประโยคหรือให้ข้อ
เรื่องให้สมบูรณ์ ส่วนพฤติกรรมที่ครูไม่ปฏิบัติเลยแต่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าครูควรปฏิบัติมากคือ
การให้นักเรียนคุณภาพพร้อมทั้งเขียนคำบรรยายภาพตามความคิดเห็น จะเห็นได้ว่า ครู
ยังให้ความสำคัญของการฝึกและการเปิดโอกาสให้นักเรียน เป็นผู้มีลักษณะเป็นคน รู้จักคิด
มีเหตุผลและรักการอ่านน้อย ทั้งนี้เนื่องจากเวลาของครูที่จะได้ใช้ในงานสอนนักเรียน
อย่างจริงจังนั้นมีไม่มากพอ ครูอาจคำนึงถึงความเป็นระเบียบของห้อง การปกครองควม
คุมชั้นและความสะดวกในการสอนของครูมากกว่าการให้นักเรียนได้มีโอกาสเรียนตาม
ความสามารถของแต่ละบุคคลพร้อมทั้งแสดงความสามารถอย่างเต็มที่อันเป็นการเพิ่มภาระ
ให้แก่ครูที่จะต้องคอยดูแล เอาใจใส่ควบคุมชั้นเรียนอยู่ตลอดเวลา.

พฤติกรรมการสอนที่ครูปฏิบัติน้อยหรือไม่ปฏิบัติเลยและผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าครูควร
ปฏิบัติปานกลางและน้อยตามลำดับคือ การให้นักเรียนช่วยกันรวบรวมคำศัพท์ เพื่อทำเป็น
พจนานุกรมประจำชั้น การกำหนดงานให้นักเรียนหาข่าว เรื่องน่าสนใจนำมาเล่าให้เพื่อน
ฟัง การให้นักเรียนวาดภาพพร้อมทั้งเขียนคำบรรยายภาพ การให้นักเรียนค้นคว้าเขียน
คำตามที่ครูกำหนด การให้นักเรียนเลือกเขียนหรือเล่าเรื่องตามหัวข้อที่กำหนดให้ การ
ให้นักเรียนช่วยกันเรียงคำหรือลำดับข้อความจากบทเรียน และการแนะนำให้คนหาคำตอบ
จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ให้นักเรียน เป็นพฤติกรรมการสอนที่จะช่วยเสริมแรงในด้านกา

ฝึกให้นักเรียนเป็นผู้มีลักษณะนิสัยตามแนวของพฤติกรรมการสอนกลุ่มที่ 2

จากรายการพฤติกรรมการสอนในกลุ่มที่ 2 ซึ่งเน้นในด้านกาให้นักเรียนได้
รับการฝึกฝนเพื่อให้เป็นคนคิดเป็น รู้จักคิดอย่างมีเหตุผล สนใจในการอ่านและรู้จักช่วยตัว
เองในการแก้ปัญหา รวมทั้งแก้ปัญหา เป็นนั้ ครูส่วนใหญ่ไม่ค่อยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้
มีโอกาสดีกฝนการใช้ความคิดหรือใช้ความสามารถตามความสนใจของแต่ละคนได้อย่าง
เต็มที่ ครูยังใช้การควบคุมพฤติกรรมนักเรียนมากกว่าการสนับสนุนให้นักเรียนแสดงออก
ใช้การจ้้นนำมากกว่าการชี้แนะในการใช้คำพูดหรือคำถามกระตุ้นให้นักเรียนพูดตอบ อธิบาย
ปัญหาหรือแสดงความคิดเห็น เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการสอนตามที่ครูต้องการ เหตุ
ที่ครูมีพฤติกรรมการสอนในกลุ่มที่ 2 นั้นน้อยมากอาจเป็นเพราะจุดมุ่งหมายการ เรียนรู้ที่
หลักสูตรวางไว้ในกลุ่มทักษะภาษาไทยนั้นสัมพันธ์กับการเรียนในกลุ่มวิชาอื่น ๆ ด้วย ดังนั้น
ครูจึงนำไปฝึกและกำหนดไว้เป็นคาบเวลาเรียนต่างหาก เช่น การทหาข่าว การเดาข่าว
ประสบการณ์ พฤติกรรมการสอนตามจุดมุ่งหมายการ เรียนรู้ข้ออื่นที่ครูปฏิบัติน้อย อาจเป็น
เพราะ

1. ครูขาดปัจจัยในการจัดหาหนังสือ อุปกรณ์สำหรับมุมหนังสือ มุมความรู้
รวมทั้งผู้บริหารโรงเรียนอาจขาดความเข้าใจหรือมองไม่เห็นความจำเป็นในการช่วย-
เหลือครูในด้านนี้ แม้ว่าสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานครจะได้พยายามจัดหาหนังสือที่
เหมาะสมกับเด็กแจกจ่ายไปให้เป็นระยะโรงเรียนก็นำไปจัดใช้ให้คุ้มค่าที่จะช่วยเสริม-
ให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามความมุ่งหวังของหลักสูตร หนังสือจึงไม่ได้ปฏิบัติตาม
มุมหนังสือหรือมุมความรู้ในห้องเรียน ครูจึงไม่มีโอกาสส่งเสริมให้นักเรียนใช้

2. การทำพจนานุกรมประจำชั้นครูอาจเห็นว่า เป็นเรื่องยุ่งยาก ยากเกินไป
และไม่จำเป็นสำหรับนักเรียนที่จะต้องเสียเวลาจัดทำ

3. ในการอบรมให้ความรู้แก่ครูเกี่ยวกับหลักสูตร 2521 นั้น สามารถจัดให้
ครูได้รับทราบแต่เพียงความรู้เกี่ยวกับหลักการ จุดหมายและโครงสร้างโดยถือว่าเป็นสิ่ง
สำคัญโดยไม่ได้ให้แนววิธีสอนหรือแนวท้วอย่าง การสอนที่ครูควรนำไปใช้ซึ่ง เมื่อครูไม่เข้าใจ

ใจ จึงสอนตามแบบ เดิมคือมุ่งให้นักเรียนรู้นิ่งสือ เป็นการสอนหนังสือเพื่อชีวิตในอนาคต
นั้นเอง

เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนในกลุ่มที่ 3 มุ่งให้ผู้เรียนเรียนด้วยความสนุก
สนาน เพลิดเพลินรวมทั้งให้รู้จักการแสดงออกทางอากัปกิริยาและการวางท่าทางที่เหมาะสม-
สมกับสภาพแวดล้อมนั้น ครูส่วนมากแสดงพฤติกรรมในทางที่ใช้อิทธิพลทางอ้อมเพื่อช่วย
กระตุ้นหรือสนับสนุนให้นักเรียนแสดงออกโดยอิสระหรือแสดงความคิดเห็นด้วยตัวเองน้อย
มาก การแสดงออกของนักเรียนส่วนใหญ่เป็นไปตามที่ครูแนะนำหรือกำหนดให้

พฤติกรรมการสอนที่ครูปฏิบัติมากที่สุดกับความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิว่าควรปฏิบัติ
มากคือ การใช้ท่าทางหรือคำพูดกระตุ้นความสนใจเป็นการนำเขาสูบทเรียน การร่วม
กิจกรรมกับนักเรียนด้วยความสนุกสนาน การให้นักเรียนเล่นเกม แสดงท่าทางประกอบ
บทเรียน การใช้คำถามนำกระตุ้นให้นักเรียนกล้าแสดงออกหรือกล้าถาม การแสดงท่า
ทางพอใจ ชมเชยเมื่อนักเรียนพูดหรือตามคำถาม การใช้คำพูดหรือท่าทางกระตุ้นให้นัก
เรียนปรับปรุงแก้ไขตัวเอง รวมทั้งการสังเกตความสนใจและตั้งใจฟังของนักเรียนแต่ละ
คน ซึ่งเป็นพฤติกรรมส่วนน้อยที่มุ่งส่งเสริมการแสดงออกภายใต้การควบคุมแนะนำของครู
ซึ่งไม่ค่อยเอื้อต่อการใช้ความคิดริเริ่มในการแสดงออกของนักเรียน

พฤติกรรมการสอนที่ครูปฏิบัติน้อยหรือไม่ปฏิบัติเลยแต่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่า เป็น
พฤติกรรมที่ครูควรปฏิบัติมากและปฏิบัติปานกลางคือ การให้นักเรียนแสดงละครบทบาท
สมมติตามเรื่องที่เรียน การจัดสภาพห้องให้เหมาะสมกับกิจกรรม การจัดเนื้อหา เหมาะสม
กับเวลาและความสนใจ วัสดุของผู้เรียน การทำความตกลงร่วมกันเกี่ยวกับการปฏิบัติตนใน
การฟัง การทบทวนมารยาทหรือหลักเกณฑ์การฟัง การอธิบายแนะนำมารยาทและหลักเกณฑ์
การพูดที่ดี ตักเตือนเมื่อนักเรียนปฏิบัติไม่ถูกต้อง การแนะนำ สาธิตท่าทางการอ่านที่ดีแก่
นักเรียน การสังเกตแนะนำตักเตือนนักเรียนที่วางท่าทางในการเขียนไม่ถูกต้อง การชม-
เชย ยกตัวอย่างนักเรียนที่เขียนถูกต้องเป็นการให้กำลังใจและกระตุ้นนักเรียนคนอื่น การ
เตือนด้วยท่าทางหรือคำพูดให้นักเรียนแก้ไขข้อผิดพลาดในการเขียนให้ถูกต้อง การให้

นักเรียนอภิปราย แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับมารยาท หลักเกณฑ์การพูดที่ดีและรวบรวม
เกณฑ์การฟัง - พูด เขียนไว้ในแผนภูมิหรือกระดานคำ การอภิปราย แสดงบทบาทสมมติ
เกี่ยวกับนิสัยที่ดีในการ เขียนและรวบรวมความคิดเห็น เกี่ยวกับการ เขียน เขียนลงในแผนภูมิ
หรือกระดานคำ

การที่ครูให้ความสำคัญน้อยเกี่ยวกับอากัปกิริยาและท่าทางในการ เป็นผู้ฟัง ผู้
พูดที่ดี และการวางท่าทางกรรขาน การ เขียนที่ถูกตอง อาจเป็นเพราะครูเห็นว่านักเรียน
มีทักษะเหล่านี้มาบ้างแล้วในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จึงไม่ค่อยให้ความสำคัญในการฝึกนัก-
เรียนเท่าที่ควร อีกประการหนึ่งการที่ครูมุ่ง เน้นการให้นักเรียน เป็นผู้ที่มีทักษะการอ่านการ
เขียนเป็นสำคัญมากกว่าการ เอาใจใส่ด้านอื่น ๆ อาจเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ครูให้ความสำคัญ
พฤติกรรมเหล่านั้นน้อยกว่าที่ควร เป็นและอาจถือเป็นเรื่อง เล็กน้อย นอกจากนี้ยังถือว่า
นักเรียนยังมีเวลาในการฝึกฝนอีกหลายปีกว่าจะจบหลักสูตร ครูจึงให้ความสำคัญน้อย

จากการ สังเกตพฤติกรรมการสอนตามแบบสัง เกตพฤติกรรมการสอนที่ผู้วิจัย
สร้างขึ้นและขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจและให้ เกิดความคาดหวัง เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน
ที่ครูควรปฏิบัติในแต่ละกลุ่มพฤติกรรมการสอนที่จะช่วยให้ความมุ่งหมายของการจัดการ เรียน
การสอนตามแนวหลักสูตรประถมศึกษา 2521 ประสบความสำเร็จตามความคาดหวังของ
การใช้หลักสูตร เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ วิทยุบุคคลในแต่ละกลุ่มพฤติกรรมการสอนพบว่า
ครูส่วนใหญ่ยังคงยึดรูปแบบการสอนแบบ เดิมอยู่มากและมุ่ง เน้นการฝึกทักษะด้านการอ่าน
และการ เขียนมากกว่าการฟังและการพูด การสอนยังคง เน้นการส่งเสริมให้นักเรียนใช้
ความรู้ความเข้าใจจากการจำมากกว่าการส่งเสริมให้คิดเอง การฝึกให้นักเรียนใช้ความ
คิดและสนใจการอ่านยังมีน้อยมาก ปัญหานี้อาจมาจากการขาดแคลนวัสดุและสื่อการเรียน
การสอนที่จะส่งเสริมการอ่านของครู

สิ่งสำคัญอีกสิ่งหนึ่งคือวิธีสอนของครูในอันที่จะช่วยให้การนำหลักสูตรไปใช้ประ-
สพผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ครูจำเป็นต้องใช้วิธีสอนหลาย ๆ วิธีและต้อง เปลี่ยนแปลง
ไปจากเดิมเพื่อให้สอดคล้องกับการส่งเสริมการหัดคิด หัดทำ หัดแก้ปัญหาเองของนักเรียน

ซึ่งพฤติกรรมการสอนที่ครูปฏิบัติตามที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลยังมีแนวโน้มที่จะส่งเสริมพฤติกรรมการในด้านเหล่านี้ของนักเรียนน้อย อาจเป็นเพราะครูมีเวลาไม่มากพอที่จะให้โอกาสนักเรียนฝึกหรือไม่แน่ใจในความสามารถของนักเรียนว่าจะสามารถทำได้ นอกจากนี้ครูยังอาจมีปัญหาในการใช้หลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร เช่น แผนการสอนและคู่มือครูทำให้ครูไม่เข้าใจหลักสูตรอย่างแท้จริง ทำให้ขาดความมั่นใจในการสอนตามแนวหลักสูตรใหม่ ทั้งยังขาดความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนของวิธีสอนแบบต่างๆ ที่จำเป็นต่อการสอนตามแนวหลักสูตรใหม่ จึงเป็นผลให้พฤติกรรมการสอนของครูส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายของการสอนภาษาไทยตามแนวที่หลักสูตรวางไว้

หลักสูตรประถมศึกษา 2521 มุ่งให้การจัดการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนให้มีความเจริญงอกงามในทุก ๆ ด้าน ไม่ได้มุ่งหมายให้ส่งเสริมเฉพาะพัฒนาการด้านสมองแต่เพียงอย่างเดียว ดังนั้นการนำหลักสูตร 2521 นี้ไปใช้ในแต่ละโรงเรียนนั้นย่อมขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายและนโยบายของโรงเรียนรวมทั้งมีทัศนคติเกี่ยวกับการเน้นความสำคัญของหลักสูตรของผู้บริหารโรงเรียนด้วยในการที่จะส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนเน้นหนักในมวลประสบการณ์ใด กลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยหรือกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ซึ่งครูผู้สอนยอมให้ความสำคัญในการสอนตามแนวนโยบายนั้น ๆ จึงอาจเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้ครูมีพฤติกรรมการสอนในด้านทักษะภาษาไทยต่ำกว่าเกณฑ์ความคาดหวังของผู้ทรงคุณวุฒิ

การวิเคราะห์เป็นรายกลุ่มพฤติกรรมการสอน พบว่า มีเพียงพฤติกรรมการสอนของครูในกลุ่มที่ 1 เท่านั้นที่สัมพันธ์กับเกณฑ์ขั้นต่ำของความคาดหวังที่ผู้ทรงคุณวุฒิกำหนดไว้ ส่วนพฤติกรรมการสอนในกลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 3 ไม่มีความสัมพันธ์กับเกณฑ์ความคาดหวังที่จะช่วยให้การสอนภาษาไทยในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ทั้งนี้อาจเนื่องจากครูยังมีความเชื่อและทัศนคติในด้านนี้ว่าการให้การศึกษาแก่นักเรียนตามค่านิยมเดิมที่ติดกันมานาน ซึ่งมุ่งให้การศึกษาแก่เด็กเพื่อการศึกษาต่อในอนาคต ความเชื่อและทัศนคติของครูมีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอนและพฤติกรรม

การสอนของครู จากผลการวิจัยของ ชีระ รุณเจริญ เกี่ยวกับความเชื่อของครูพบว่า ครูยังมีความเชื่อและหรือยึดมั่นในสิ่งที่ไม่สอดคล้องกับแนวทางหรือปรัชญาการศึกษาที่ดี เช่น เน้นในสิ่งที่จะนำไปใช้ในอนาคตรวมกว่าปัจจุบัน ครูเป็นผู้บอกนักเรียนเป็นผู้รับ เน้นในเนื้อหามากกว่าการหาวิธีที่จะได้มาซึ่งความรู้หรือเนื้อหามากเกินไป¹ ซึ่งไม่ตรงกับหลักการหรือแนววิธีสอนตามแนวหลักสูตรประถมศึกษา 2521 ซึ่งเน้นการให้การศึกษาเพื่อชีวิตในปัจจุบันและมุ่งให้การจัดการเรียนการสอนเป็นเครื่องมือช่วยฝึกให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่คิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น การสอนนั้นเน้นให้จัดการสอนแบบหน่วยหรือบูรณาการ แม้ในการสอนทักษะภาษา ก็ให้สอนทุกด้านรวมกันไปในแต่ละครั้ง คือให้มีการสอนทั้งด้านทักษะ ฟัง พูด อ่านและเขียนไปด้วยกันเท่าที่จะทำได้ แต่ส่วนใหญ่ครูมักสอนเน้นแต่เพียงทักษะด้านใดด้านหนึ่งในการสอนแต่ละครั้ง

ในด้านการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา 2521 ของทางราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การให้การอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา 2521 ก็ไม่ได้ให้ความกระจ่างแก่ครูมากนักในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการเรียนการสอนซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นหัวใจของการเปลี่ยนหลักสูตร หลักสูตรเปลี่ยน วิธีการสอนไม่เปลี่ยนพฤติกรรมการสอนของครูไม่เปลี่ยน การเปลี่ยนหลักสูตรยอมไม่ก่อให้เกิดผลในการเปลี่ยนแปลง การใช้หลักสูตรยอมไม่ประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมาย

การให้ความรู้แก่ครูเชาอบรมเกี่ยวกับหลักการ จุดหมายและโครงสร้างของหลักสูตรแต่เพียงอย่างเดียวยอมไม่เป็นการเพียงพอที่จะทำให้ครูเปลี่ยนบทบาทและทัศนคติตามค่านิยมที่เคยปฏิบัติมาแต่เดิมเป็นเวลานานได้ จากผลงานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครูประจำการและครูฝึกสอนทั้งในประเทศและต่างประเทศพบว่า ครูส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการสอนที่ไม่แตกต่างกันนัก โดยครูมักจะเป็นผู้มอบหมายมากที่สุดในการเรียน

¹ ชีระ รุณเจริญ, "การประเมินหน้าที่ความรับผิดชอบ...", หน้า 56.

การสอน นักเรียนเป็นผู้สอนหรือคอยรับรู้สิ่งที่ครูสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครุฑคติของกับ
ทัศนคติและรูปแบบการ เรียนการสอนที่ครู เคยได้รับมาตั้งแต่ยังเป็นนักเรียนหรือนักเรียนครู
บุญเหลือ เทพยสุวรรณ กล่าวว่ คนเราประพฤติตามทัศนคติของตน ถ้าระหว่างเป็น
นักเรียนครู มีทัศนคติไม่ถูกต้องแล้วก็ไม่มีทางที่จะรับการนิเทศเพื่อปรับปรุงการสอนได้¹
ครูเคยชินกับวิธีการสอนแบบ เกิมซึ่ง เป็นการ สอนหนังสือไม่ได้ มุ่งสอนคนและมีทัศนคติตาม
ค่านิยมเดิมที่มุ่งให้การศึกษา เพื่อศึกษาต่อ การ เรียนการสอนตามแนวหลักสูตรใหม่จะเป็น
ไปตามความมุ่งหมายของหลักสูตรในการให้ครูสอนคนแทนการสอนหนังสืออย่างที่แล้ว ๆ มา
จึง เป็นของยาก นอกจากว่าจะสามารถทำให้ครู เปลี่ยนทัศนคติและความ เชื่อตามค่านิยม
เดิมเกี่ยวกับการให้การศึกษา เพื่อศึกษาต่อหรือการศึกษา เพื่อชีวิตในอนาคตมา เป็นการศึกษา
เพื่อชีวิตในปัจจุบันให้ได้เสียก่อนและส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในความจำเป็นของ
การจัดการการศึกษาเพื่อส่งเสริมให้เด็ก เป็นผู้ที่ดีคน เป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น พร้อมทั้งเผยแพร่
เอกสาร บทความ ผลงานวิจัยที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการสอนของ
ครูให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้อาจใช้ เป็นแนวทางในการปรับปรุงการสอนภาษาไทยของ
ครูได้โดย

1. ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการให้การอบรมครูประจำการ ควรได้นำผลของการ
วิจัยนี้ไปเป็นแนวทางในการที่จะจัดการอบรมครูภาษาไทย แก่ไขข้อบกพร่องและปรับปรุง
การจัดการเรียนการสอนของครูให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย จัดให้มีการนิเทศ ให้ขอเสนอ-
แนะแก่ครู เพื่อจะได้รับรู้และปรับปรุงการสอนให้สัมพันธ์กับการ เสริมสร้างคุณลักษณะของ
เยาวชนของชาติตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

¹ บุญเหลือ เทพยสุวรรณ ม.ล., ความสำเร็จและความล้มเหลว (กรุงเทพฯ-
มหานคร : วัชรินทร์การพิมพ์, 2514), หน้า 194.

2. ผู้บริหารควรให้ความสนใจ ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้ครูในโรงเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ เทคนิคและวิธีสอนซึ่งกันและกันโดยการสังเกตการสอนหรือได้มีโอกาสได้รับการนิเทศช่วยเหลือด้านการเรียนการสอนเพื่อเป็นแนวทางที่จะแก้ไขสิ่งที่ครูขาดหรือบกพร่องอยู่

3. ควรมีการวิจัยทำนองนี้ให้มากขึ้นและควรใช้เวลาในการสังเกตพฤติกรรมการสอนให้มากกว่านี้เพื่อจะได้ข้อมูลที่น่าไปใช้ในการพิจารณาปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนที่เชื่อถือได้ดียิ่งขึ้นต่อไป

4. ควรศึกษาโดยพิจารณาจากตัวแปรทางกลุ่มตัวอย่างผู้สอน ซึ่งมีอิทธิพลทำให้มีพฤติกรรมการสอนแตกต่างกัน เช่น ตัวแปรเกี่ยวกับทัศนคติต่อการสอน ประสิทธิภาพการสอน วุฒิการศึกษา ฯลฯ